

Minns ni den här?

Motboken!

De flesta läsare har säkert ingen aning om vad det är!

Detta lilla bruna häfte var en viktig handling i många hem under nästan 40 år. Kanske rent av en värdehandling som förvarades tillsammans med bankboken i den låsta chiffonjén i kammarn.

I går var det 60 år sedan den svenska motboken avskaffades. Den infördes stegvis under första världskriget, i vissa områden 1914 och i hela landet 1917, efter ett förslag av läkaren Ivan Bratt. Svenska folket hade tappat

kontrollen över drickandet och de styrande i landet krävde att alla inköp av sprit skulle införas i en bok.

Och den 1 oktober 1955 avskaffades den och alla över 21 år fick köpa hur mycket de ville på Systembolaget!

Mina personliga minnen från tiden med denna dyrgrip (för många) är ju inte något eget nyttjande, jag var bara 14 år.

Men farsgubben hade ju naturligtvis en motbok och kunde ju därför "understundom taga sig en sup". Lyckligtvis ett moderat nyttjande, många hade ju då som nu problem med konsumtionen.

Det var inte så enkelt att förse sig med dessa ädla drycker på den tiden, det fanns inget lokalt ställe att handla på. Närmaste bolag var på Havregatan på Söder, snett emot Åhlén & Holm på Ringvägen. Kallades i dagligt tal "magasinet".

Så här kunde det se ut på 50-talets början, inget självplock här!

Det var att ta ångtåget till Södra Station eller Nynäsbussen till Ölandsgatan och proviantera!

Det fanns lyckligtvis på den tiden kurirer!

Farsans kurir var brevbäraren Olle Andersson i Gylden, (Rosenhill). Olle bar tillsammans med brodern Sigge ut posten på Söder. De tog varje morgon första tåget till stan!

När en ny månad inträffade och ny tilldelning gjordes dök Olle upp för att hämta den underskrivna beställningen och själva boken. Det var inkomst, kön, förmögenhet och samhällsposition som styrde tilldelningen. Ransoneringen gällde bara starksprit, vin var fritt men ingen stor artikel på landsbygdens arbetarbefolkning. Möjligtvis Vermouth för att spetsa groggarna med.

Den som var arbetslös eller saknade inkomst kom aldrig ifråga. Det gällde också gifta kvinnor och yngre människor i allmänhet. En ogift kvinna kunde få en motbok men hennes ranson var långt mindre än männens.

Dealen var sådan att kuriren fick tillgång till den del som beställaren inte utnyttjade, i detta fall en liter till far och tre till Olle!

Nån slags oskyldig langning, eller hur?

När Olle kom hem med tretåget var det leverans. Med sin jättestora läderväska med Postens emblem bjöds han intill köksbordet och plockade upp en flaska Renat, väl och vackert insnurrad i ett brunt papper. Att det fanns ytterligare flaskor i väskan både hördes och syntes. Betalning genomfördes och sedan var det dags för "gångaren"!

Pappret togs av och veks noggrant ihop, korken vreds av, och två spetsglas fylldes. Mitt på bordet stod som alltid sockerskålen och herrarna tog var sin bit, saluterade varann och tog leveranssupen under ett visst smackande!

Olle vandrade iväg med sin välfyllda väska, kanske hade han flera leveranser?

Inför högtidliga tillfällen beställdes kanske också en flaska konjak, Grönstedts billigaste edition! Troligen uppskattade Olle inte dessa tillfällen, han fick ju mindre egen tilldelning. Undrar om herrarna visste vad whisky var på den tiden?

Måste väl avsluta med att berätta att hedersmannen "Olle i Gylden" inte på något sätt bröt mot någon lag och inte heller hade synbara problem med sitt eget intag.